

IOANA CÂMPEAN  
ANICUȚA TODEA

# Limba și literatura română

Caiet pentru clasa a III-a

- *jocuri literare*
- *exerciții de dezvoltare  
a comunicării și a creativității*
- *aprofundarea cunoștințelor*
- *teste de evaluare*

# CUPRINS

● Cuvânt-înainte	3	● <b>Unitatea 5: Iarna</b>	44
● <b>Unitatea 1: Școala</b>	5	<i>Săniuța</i> de George Coșbuc	44
Știați că...	5	<i>La săniuș</i> de I. Agârbiceanu	45
<i>Cuvinte vrăjite</i> de Pierre Gamarra	6	Cuvântul – parte de vorbire ● Substantivul ●	
Cartea ● Formule de adresare ● Dialogul		Scrierea corectă <b>la/l-a, neam/ne-am</b> și a	
Test de evaluare	12	vocalelor duble <b>ii, ee</b>	
Fișă de ameliorare	14	Test de evaluare	50
		Fișă de ameliorare	52
● <b>Unitatea 2: Toamna</b>	15	● <b>Unitatea 6: Copilăria</b>	53
<i>Peisaj de toamnă</i> de Virgil Carianopol	15	<i>Jocuri</i> de Ana Blandiana	53
<i>Călători de tot felul</i> de K. Grahame	16	<i>Camera de ciocolată</i> de R. Dahl	54
Propoziția ● Semne de punctuație		Adjectivul ● Pronumele personal ● Scrierea	
Test de evaluare	22	corectă a adjectivelor terminate în <b>-iu</b> ● Scrie-	
Fișă de ameliorare	24	rea corectă <b>printr-o/printr-un, într-o/într-un</b>	
		Test de evaluare	60
		Fișă de ameliorare	62
● <b>Unitatea 3: Țara</b>	25	● <b>Unitatea 7: Primăvara</b>	63
<i>Sus inima</i> de George Coșbuc	25	<i>Sosirea rândunicii</i> de George Coșbuc	63
<i>Băiatul și sultanul</i> de Al. Mitru	26	<i>Salcâmi în floare</i> de Ion Agârbiceanu	64
Formularea de întrebări		Numeralul ● Verbul ● Scrierea corectă	
Test de evaluare	32	a verbelor <b>a fi</b> și <b>a lua</b>	
Fișă de ameliorare	34	Test de evaluare	69
		Fișă de ameliorare	71
● <b>Unitatea 4: Tradiții și obiceiuri</b>	35	● <b>Unitatea 8: Vara</b>	72
Știați că...	35	<i>Tare sunt ocupată</i> de Ana Blandiana	72
<i>Primul cântec</i> de Ch. Dickens	36	<i>Magie</i> de F. Hodgson Burnett	73
Scrierea corectă <b>sa/s-a, sau/s-au, ia/i-a,</b>		Părți de propoziție ● Predicatul ● Subiectul	
<b>iau/i-au, nea/ne-a</b> ● Compunere după		Test de evaluare	77
imagini		Fișă de ameliorare	79
Test de evaluare	41		
Fișă de ameliorare	43		

## Cuvânt-înainte

Lucrarea de față se dorește a fi un ghid pentru orele de limba și literatura română, conform obiectivelor vizate în actualul curriculum. Este un auxiliar didactic destinat elevilor care vor să exploreze jocul literar, care vor să cunoască drumul spre lumea minunată a lecturilor, unde copilul devine protagonistul tuturor întâmplărilor imaginate.

„Acolo unde basmele sunt încă vii, ele trăiesc în așa fel, încât nu te gândești să apreciezi dacă sunt bune sau nu, dacă sunt poetice sau serbede, pur și simplu le știi și le îndrăgești, pentru că le-ai preluat așa și te bucuri de ele fără a avea un motiv să o faci...” – spuneau Frații Grimm. Tocmai de aceea, am ales ca punct de plecare un fragment al unei opere din literatura pentru copii. Ne-am propus identificarea acelor texte care să incite elevul la lectură și să îi stârnească interesul pentru rezolvarea exercițiilor ulterioare.

Acest caiet pentru limba română parcurge, alături de elevi, profesori și părinți, un drum interdisciplinar. De aceea, fiecare unitate tematică pornește de la o poezie sau o informație de tipul „Știați că...”, oferind astfel cadrelor didactice un alt start în abordarea fiecărei teme în parte.

Seria caietelor pentru limba și literatura română își propune pregătirea copiilor pentru concursurile școlare. Am încercat, prin urmare, o structurare a unităților tematice asemănătoare itemilor regăsiți în subiectele de evaluare propuse la concursurile naționale. Astfel, fiecare capitol surprinde mai multe planuri: înțelegerea textului, elemente de construcție a comunicării, probleme de gramatică, ortografie și punctuație, precum și exerciții destinate dezvoltării creativității.

Sperăm ca drumul prin minunata lume a poveștilor să le facă plăcere și să le fie util atât elevilor, cât și dascălilor și părinților.

Autoarele

## UNITATEA 1 ȘCOALA



### Știați că...



■■■ în Bangladesh există „școli plutitoare”? „Școlile plutitoare” sunt extrem de utile deoarece le permit copiilor accesul la educație în sezonul de inundații, când drumurile devin aproape inaccesibile din cauza noroiului. Sălile de clasă-barcă plutesc pe râuri de la sat la sat, luând pentru patru ore pe zi, șase zile pe săptămână, elevii care așteaptă pe cheiuri. Fiecare clasă are aproximativ 30 de elevi, care, mulțumită acestor școli, nu sunt nevoiți să parcurgă distanțe mari pe drumurile noroioase. Pe lângă sălile de clasă plutitoare, elevii au și biblioteci și săli de informatică plutitoare.

■■■ sistemul de notare în Statele Unite ale Americii cuprinde cinci calificative, și anume litere din alfabet?

- A** – performanță excelentă ori excepțională;
- B** – performanță peste medie;
- C** – performanță medie;
- D** – performanță scăzută;
- E** sau **F** – performanță școlară foarte slabă.

■■■ elevii din Germania au la dispoziție doar șase săptămâni pentru a-și „reîncărca bateriile” în timpul verii? Începutul și sfârșitul vacanței diferă de la o regiune (land) la alta. În Franța, școlarii au liber de la începutul lunii iulie până la 5 septembrie: nouă săptămâni. Elevii italieni se pot bucura de vară de la 17 iunie până la 28 august, adică timp de 10 săptămâni, la fel ca grecii.



## Cuvinte vrăjite

fragment

Pierre Gamarra

Această poveste s-a petrecut într-o sală de clasă, seara târziu, după plecarea elevilor. Totul era lăsat în ordine în clasă: tabla era ștersă, băncile erau aliniate și curate, nu se vedea nicio urmă de creion sau de pix pe ele, ușile erau închise. Doar un creion mic era căzut într-un colț și încerca să se ascundă din calea măturii, să nu fie dat la gunoi... Din sertarul catedrei se auzi un glas subțire și parcă sugrumat:

— Salvați-mă! Salvați-mă! Mă înăbuș aici!

— Cine ești tu? se auzi glasul creionului. Unde ești?

— Uf! Sunt aici în sertar, deschideți-mi că nu mai pot să respir! Sunt caietul de limba română al unui copil uituc. Doamna învățătoare m-a pus aici, în sertarul catedrei, dar simt că mă sufoc, nu am aer.

— Ssst! Taci puțin, te rog! Tu nu auzi nimic?

— Ce să aud?

— Se aud zgomote din bibliotecă, zise creionul cu vocea scăzută. Ce-o fi acolo? Cărțile sunt cam gălăgioase în seara aceasta. De obicei, după o zi grea de muncă, ele sunt liniștite, se odihnesc.

— Da, ai dreptate! Te rog, scoate-mă de aici și să mergem să vedem ce se întâmplă!

Cărțile se foiau de zor. Șopteau, își foșneau paginile, era ceva de nedescris în bibliotecă.

— Poate vor să plece de aici, șopti creionul.

— N-au cum. Ușile sunt încuiate. Oare ce se întâmplă?

— Nu mai înțeleg nimic.

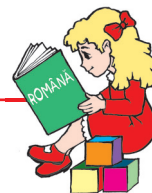
Imediat apărură niște omuleți albaștri, negri, roșii și verzi care coborau, pe o scară de mătase, din gaura cheii de la bibliotecă.

— Cine or fi? se întrebă curios caietul. Simt că i-am mai văzut, parcă i-aș cunoaște.

— Ce mulți au venit! strigă creionul.

— Ce nepricepuți suntem! Acum știu, sunt cuvintele!

## I. Înțelegerea textului



1. Citește cu atenție enunțurile următoare și notează cu A propozițiile adevărate și cu F propozițiile false:

- a) Întâmplarea se petrece într-o sală de clasă. \_\_\_\_\_
- b) Momentul desfășurării acțiunii este dimineața, când intră elevii în clasă. \_\_\_\_\_
- c) Sala de clasă era ordonată și curată. \_\_\_\_\_
- d) Personajele sunt catalogul și creta. \_\_\_\_\_
- e) Se aude agitație printre cărțile din bibliotecă. \_\_\_\_\_
- f) În sală și-au făcut apariția niște omuleți colorați. \_\_\_\_\_

2. Încercuiește doar cuvintele rostite de creionul din textul *Cuvinte vrăjite*:

- a) — Salvați-mă! Salvați-mă! Mă înăbuș aici!
- b) — Te rog, scoate-mă de aici și să mergem să vedem ce se întâmplă!
- c) — Ce mulți au venit!
- d) — Ce nepricepuți suntem! Acum știu, sunt cuvintele!



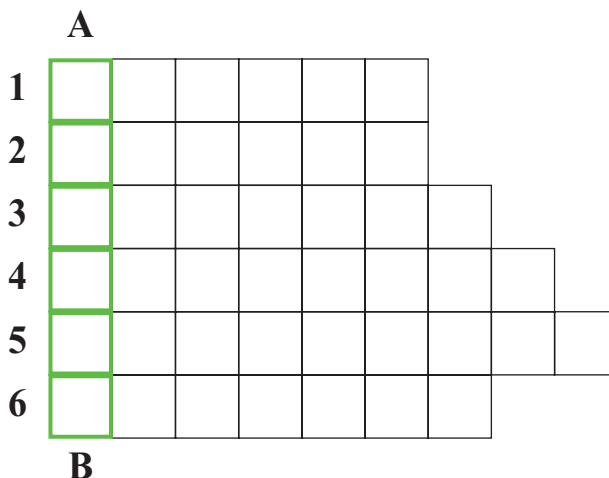
3. Transcrie din text enunțurile care indică:

- a) starea bibliotecii în acel moment

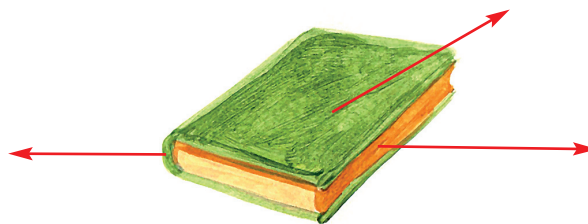
b) apariția omuleților

4. Completează rebusul următor și vei descoperi pe verticala A-B numele unei instituții importante în viața ta.

- 1. Caietul de limba română era ascuns într-un \_\_\_\_\_
- 2. Într-un colț se afla un \_\_\_\_\_
- 3. La un moment dat și-au făcut apariția niște \_\_\_\_\_ verzi, roșii, negri și albaștri.
- 4. Toate băncile din clasă erau \_\_\_\_\_
- 5. De obicei, cărțile din bibliotecă sunt \_\_\_\_\_
- 6. Creionul încerca să se \_\_\_\_\_ din calea măturii.



5. Identifică părțile componente ale cărții de mai jos:



6. Completează enunțurile:

Fețele care învelesc o carte se numesc \_\_\_\_\_.

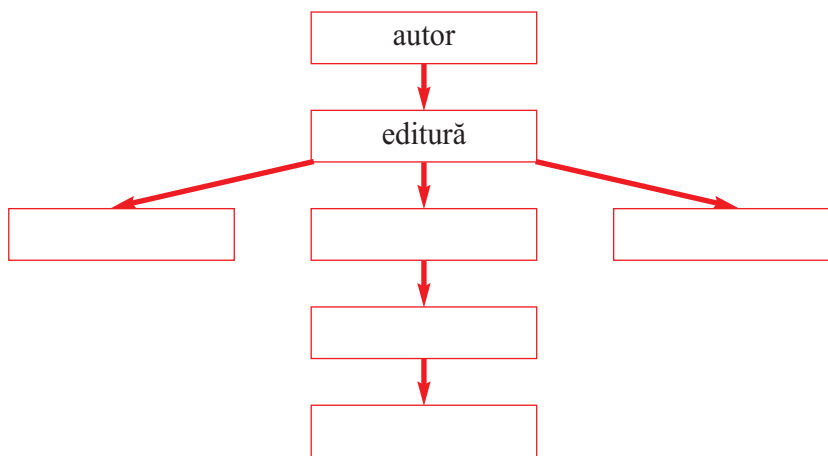
Partea unde se leagă sau se cos filele se numește \_\_\_\_\_.

O filă are \_\_\_\_\_ pagini.

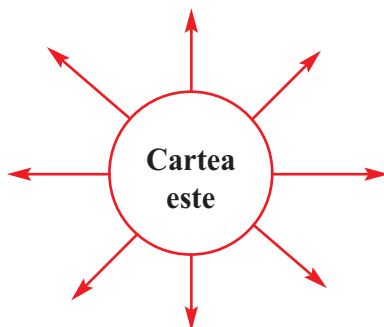
Cuprinsul are rolul \_\_\_\_\_.

Cartea este scrisă de un \_\_\_\_\_. Acesta predă \_\_\_\_\_ la o \_\_\_\_\_, care se ocupă cu tipărirea ei. Cel care citește manuscrisul este \_\_\_\_\_. Ilustrațiile și textele sunt așezate în pagină de un \_\_\_\_\_. Cartea este apoi trimisă la \_\_\_\_\_, unde este tipărită cu litere de \_\_\_\_\_.

7. Trasează drumul cărții de la manuscris până ajunge în mâinile cititorilor.



8. Completează:



## II. Elemente de construcție a comunicării



1. Răspunde la întrebări:

a) Cum se realizează comunicarea între oameni?

---

b) Cum trebuie formulat un mesaj pentru a fi înțeles?

---

c) Câte tipuri de comunicare cunoști?

---

d) Ce este comunicarea nonverbală?

---

e) Ce fel de comunicare se stabilește între personajele textului *Cuvinte vrăjite*?

---

2. Unește cuvintele cu sens opus:

târziu ●	● gros	căzut ●	● a urca
seara ●	● dezordine	liniștite ●	● totul
ordine ●	● dimineața	nimic ●	● puțini
închise ●	● devreme	a coborî ●	● neliniștite
subțire ●	● deschise	mulți ●	● ridicat

3. Găsește în text cuvinte cu sens asemănător pentru următoarele:

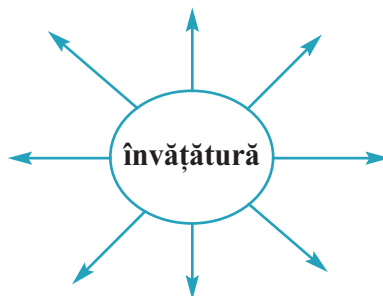
voce = \_\_\_\_\_

a se liniști = \_\_\_\_\_

gălăgie = \_\_\_\_\_

a închide = \_\_\_\_\_

4. Caută cuvinte înrudite cu :



5. Alcătuieste enunțuri în care cuvintele **tablă** și **bancă** să aibă înțelesuri diferite.

---

---

---

---

---



6. Identifică următoarele formule de adresare:

- ▶ Bună ziua, dragi elevi! → \_\_\_\_\_
- ▶ Poți să îmi împrumuți creionul tău, te rog frumos? → \_\_\_\_\_
- ▶ Îmi permiteți, vă rog, să vă adresez o întrebare? → \_\_\_\_\_
- ▶ Să aveți un an școlar plin de reușite! → \_\_\_\_\_
- ▶ Numele meu este Elena Popescu și sunt noua voastră profesoară de sport. → \_\_\_\_\_

7. Ce formule de adresare sunt prezente în textul *Cuvinte vrăjite*?

---

---

8. Găsește în text cuvinte care conțin literele **-mb** și **-mp**. Desparte-le apoi în silabe:

**-mp** \_\_\_\_\_  
**-mb** \_\_\_\_\_

9. Alcătuieste câte un enunț folosind cuvintele găsite la exercițiul anterior.

---

---

---

10. Transcrie din text ultima propoziție. Scrie în casetă numărul cuvintelor aflate în enunț.

---

11. Identifică vocalele și consoanele din primele două cuvinte ale enunțului transcris mai sus.

---

---

12. Alintă cuvintele:

<b>poveste</b> → <b>povestioară</b>	colț → _____	carte → _____
sală → _____	mătură → _____	pagină → _____
tablă → _____	sertar → _____	scară → _____
bancă → _____	glas → _____	gură → _____
creion → _____	caiet → _____	cheie → _____
ușă → _____	copil → _____	cuvânt → _____

13. Găsește categoria din care face parte fiecare șir de elemente:

– creioane  
– stilouri  
– pixuri  
– radiere

– tablă  
– bănci  
– catedră  
– panouri

– coperte  
– file  
– cotor  
– cuprins

### III. Ortografie și punctuație



1. Transcrie din text două enunțuri interogative și două enunțuri exclamative.

---

---

---

---

2. Construiește un dialog de șase rânduri între creionul și stiloul tău. Nu uita să folosești semnele de punctuație corespunzătoare.

---

---

---

---

---

---

### IV. Fii creativ



Imaginează-ți întâlnirea dintre creion și caiet cu omuleții colorați, respectiv cuvintele. Ce crezi că s-a întâmplat?

---

---

---

---

---

---

---

---

Dacă vrei să știi mai multe despre această întâlnire fantastică, citește în întregime povestea *Cuvinte vrăjite* de Pierre Gamarra.

